

Dnes v listě:

♦ URANOVÝ PRŮMYSL OSLAVIL 70 LET ♦ DOKONČENÍ LIKVIDACE JÁMY JINDŘICH II ♦ POSLEDNÍ VŮZ Z JÁMY Č. 3 DH I ♦
VIII. SJEZD OS PHGN ♦ ÚPRAVY BŘEHU REGULOVANÉHO TOKU PLOUČNICE ♦ SETKÁNÍ BÝVALÝCH HORNÍKŮ ♦ MINERÁLY
V TIŠNOVĚ ♦ Z HORNICKÝCH SBÍREK NTM ♦
♦ UZÁVĚRKA 25. 3. 2016

DIAMO

OBČASNÍK

ROČNÍK XXI (XXXVIII)

ČÍSLO 4

DUBEN 2016

Český uranový průmysl slaví letos již sedmdesátiny

Úvodní proslov ministra průmyslu a obchodu Jana Mládeka

Tomáš Rychtařík v rozhovoru s Martinem Štemberkou a Danou Drábovou

Připomenout si výročí 70 let uranového průmyslu a zavzpomínat na léta strávená prací pro státní podnik DIAMO a jeho organizační předchůdce přišlo 17. března 2016 do pražského hotelu Don Giovanni na 190 hostů. Pozvání byli zejména bývalí vedoucí pracovníci i členové současného vedení státního podniku a jeho odštěpných závodů. Zúčastněné přišla pozdravit také řada čestných hostů, především ministr průmyslu a obchodu Jan Mládek, dále pak předsedkyně Státního úřadu pro jadernou bezpečnost Dana Drábová, předseda Českého báňského úřadu Martin Štemberka, předseda Zaměstnavatelského svazu důlního a naftového průmyslu Zdeněk Osner nebo předseda Odborového svazu pracovníků hornictví, geologie a naftového průmyslu Jan Sábel.

Všechny přítomné na úvod přivítal ředitel státního podniku DIAMO Tomáš Rychtařík a poté předal slovo ke krátkým proslovům a zdavicím čestným hostům. Jako první se ujal slova ministr Jan Mládek, který se zaměřil na historii těžby uranu v kontextu politicko-společenských podmínek, připomněl také rozhodnutí vlády o ukončení těžby v Dolní Rožince: „Jsem rád, že se podařila dohoda a vláda schválila veškerá opatření tak, aby vše probíhalo maximálně bezbolestnou cestou a pokud možno hladkým přechodem zaměstnanců, kteří nenajdou uplatnění v rámci DIAMO, s. p., na jiné zaměstnání. V Bystřici nad Pernštejnem bude např. vytvořena se státní podporou průmyslová zóna a s. p. DIAMO pracuje na možnostech dalšího uplatnění svých zaměstnanců, např. v Podzemním výzkumném pracovišti Bukov. Jestli se povedou i další projekty, to nevím, ale každopádně jim poskytneme podporu, bude-li to jen trochu možné,“ dodal na konec svého proslovu ministr Mládek.

Paní předsedkyně SÚJB Dana Drábová ve své zdavici vzpomněla historickou úlohu jáchymovského uranu v objevech nositelky dvou Nobelových cen Marie Curie, čímž se město Jáchymov zapsalo do historie a uran se postupně stal strategickou surovinou. „Pozorujeme-li kriticky způsob, jakým se DIAMO, s. p., připravuje na svoji budoucnost, jak ošetřuje portfolio svých aktivit, můžeme velmi dobře vidět, že se nespolečá jenom na uran. Nicméně si zachovává všechny

síly a schopnosti, aby se mohl k uranu vrátit, bude-li to zapotřebí. Ze svého pole působnosti bych ráda zmínila, že DIAMO, s. p., je vzorovou institucí, co se týká zajištění radiační ochrany, a také má mnoho programů, ve kterých realizuje mezinárodní spolupráci a získává uznání nejen pro sebe, ale i pro Českou republiku,“ uvedla v závěru své řeči Dana Drábová.

Z pohledu státní báňské správy hodnotil ve svém proslovu historii uranového průmyslu předseda ČBÚ Martin Štemberka. Připomněl, že rozvoj uranového hornictví znamenal příchod nových technologií, které do té doby nebyly v českém hornictví běžné – vývoj nových dobývacích metod, nových metod ražení chodeb, komínů, nových technologií trhacích prací, úspěšné řešení problémů dobývání ve velkých hloubkách, řešení problémů s potřebou větší intenzity větrání, nebo se zajištěním zdrojů pitné vody u dobývaného ložiska. „U všech těchto problémů, které souvisely s bezpečností hornické práce, asistovali také inspektori našich úřadů a společnými silami se podařilo dosáhnout toho, že uranové hornictví nerostlo jenom v oblasti techniky a technologie, ale také se zvyšovala úroveň bezpečnosti práce. Ve své době se tak čes-

ké hornictví mohlo směle srovnávat s tím světovým a je mi líto, že celá řada těchto pozitivních efektů už téměř patří minulosti,“ doplnil pan předseda.

Jménem ZSDNP, jehož členem je i státní podnik DIAMO, pozdravil přítomné jeho předseda Zdeněk Osner a s přáním perspektivní budoucnosti pro státní podnik DIAMO se připojil i předseda OS PHGN Jan Sábel.

Za pozvané bývalé pracovníky uranového průmyslu promluvil Ludvík Trojan, bývalý ředitel UD Hamr. Zavzpomínal na své začátky v hornictví po ukončení vysoké školy v roce 1947 v Ostravě, na dobu před 59 lety, kdy nastoupil k uranovému průmyslu do Mariánských Lázní, na působení v začínající Dolní Rožince, na příchod do Stráže pod Ralskem: „Začátky na Dolní Rožince byly nejhorší, poněvadž jsme tenkrát nic neměli – čekali jsme, až dovezou z Jáchymova lutny, kolejnice atd., nebo třeba nebylo kde spát, spalo se různě po hospodách po okolí, střídaly se postele, když šel někdo na noční, tak spal v jeho posteli někdo jiný, to bylo na zámku v Dolní Rožince. Ale vše se ustálilo, výborný kolektiv vše zvládl, a to nejen na Rožince, a na dobu u uranu vzpomínám jako na vynikající léta,“ zakončil projevy pozvaných hostů pan Trojan.

Jako poslední řečník oficiální části akce vystoupil ředitel státního podniku DIAMO Tomáš Rychtařík s prezentací na téma 70 let těžby uranu v České republice. V ní seznámil přítomné s hlavními ukazateli těžby uranu v minulosti, jako byla hlavní ložiska, produkce uranu v letech 1946 – 2015, podíl jednotlivých oblastí na celkové těžbě, vývoj zaměstnanosti aj. Představil také současnost s. p. DIAMO a jeho činnosti související s hornickými pracemi a nastínil i další perspektivy těžební činnosti podniku.

V úplném závěru oficiální části slavnostního večera pokřtil ministr průmyslu a obchodu Jan Mládek publikaci 70 let uranového průmyslu, jež byla státním podnikem DIAMO vydána u příležitosti 70. výročí.

Lesku celému večeru dodal mužský pěvecký sbor Cechu příbramských horníků a hutníků, který zazpíval několik karmín včetně hornické hymny Hornický stav budiž velebený. Po skončení oficiálního programu už následovala společenská část večera, přišel tedy čas na společná setkání po letech, povídání a vzpomínání.

Ministr průmyslu a obchodu křtí výroční publikaci DIAMO, s. p.

Zpěv karmín v podání sboru Cechu příbramských horníků a hutníků

Český uranový průmysl slaví letos již sedmdesátiny

Fotoreportáž ze slavnostního večera

Za účastníky setkání napsal redakci občasníku dopis, datovaný 24. 3. 2016, pan Ludvík Trojan:

Děkujeme vedení DIAMO s.p. za pozvání na společenský večer k 70. výročí uranového průmyslu. V příjemném prostředí jsme skomarovali vzpomínali na krásné pracovní chvíle. Z desítek tisíců uranůků, kteří prošli různými profesemi, jsou již mnozí v důchodu nebo pracují v jiném odvětví. Děkujeme, bohužel jsou již v hornické nebi. Už se posíláme pozdravy a upřímně naše poděkování.

Děkujeme panu ministru Ing. Janu Mládě, který ve svém vystoupení, uvedl možné budoucí výroby programy pro povodňovou ochranu. Uvěříme, že zde bude podpora i hornické profese.

Děkujeme za hrošitné zpracování upomínkové publikace k 70. výročí uranového průmyslu.

Teď se celému uranovému oboru do dalšího období přeje úspěchů a vaší práci.

Zdar Bůh

za účastníky setkání L.T.

Využití kotvení při likvidaci jámy Jindřich II ve Zbýšově

V loňském zářijovém čísle občasníku DIAMO jsme vás informovali o průběhu demolice jámy Jindřich II ve Zbýšově. Na začátku letošního roku byly likvidační práce definitivně ukončeny.

Příspěvek se věnuje způsobu likvidace jámy Jindřich II ve Zbýšově, která se nachází ve střední části rosičko-oslavanského uhelného revíru a byla svojí hloubkou 1452 m nejhlubším hlavním důlním dílem rosičko-oslavanských uhelných dolů ve Zbýšově.

Rozhodnutí o způsobu likvidace jámy se v průběhu let (od roku 1991) měnila s ohledem na zkušenosti s likvidací hlubokých jam zatopených vodou. Konečná varianta likvidace jámy Jindřich II z roku 2013 řeší využití kotvicích prvků pro stabilizaci jámové zátky v hloubce 39 m pod ohlubení, a dále zajištění únosnosti ohlubňového povalu na povrchu soustavou mikropilot vetknutých do podložních hornin v okolí jámy.

Jáma Jindřich II tak zůstane i po likvidaci monitorovacím místem v centrální části zatopeného dobývacího prostoru a bude sloužit ke sledování pohybu důlních vod, aby bylo možné předcházet nekontrolovatelnému výtoku důlních vod z Dědičné štolý v Oslavanech.

Zvolený způsob likvidace jámy Jindřich II

Pro konečné řešení zajištění stability horninového prostředí v rozsahu bezpečnostního pásma jámy Jindřich II ve Zbýšově a vlastního stvolu betonové jámy bylo zvoleno takové řešení, které vyhovuje podmín-

kám stanoveným státní báňskou správou a současně umožňuje následnou kontrolu stavu nezatopené části jámy a pohybu hladiny důlní vody v bývalém dobývacím prostoru Zbýšov. Realizace likvidačních prací zahrnovala čtyři základní etapy.

Vybudování železobetonové jámové zátky v jámovém stvolu v hloubce 39,0 m pod povrchem a vybetonování jámy pod ohlubení s instalací kontrolního a odplyňovacího potrubí předcházelo zajištění stability jámového stvolu. Stabilita prstence betonové výztuže v úrovni mezi jámovou zátkou a patkou cihelné výztuže byla v délce cca 5 m zajištěna soustavou radiálně umístěných samozávrtných injektážních kotev R32N (popř. TITAN 30/16) dl. 3,0 m, instalovaných ve čtyřech etážích, v počtu 12 kotev na jednu etáž, šachovnicově vystřídáných. Kotvy prochází přes obvodově umístěné dělené ocelové pásnice z plechu P10x150 mm. Zajištění prostoru nad jámovou zátkou bylo provedeno před výlomem sekaných kapes a jámové zátky, aby byl vylomený prostor stabilizován na dobu do provedení betonové výplně.

Ve druhé etapě šlo o vyplnění úseku mezi jámovou zátkou a ohlubení zpevněnou základkou a instalací kontrolního potrubí DN 600, umístěného do středu jámy, aby bylo možné následně využít pro kontrolu jámy. Současně s postupem betonáže bylo instalováno odplyňovací potrubí, pro odvětrání jámy.

Třetí etapou byla likvidace jámové budovy, šachetní budovy a budovy oběhu vozů, jejichž demolici vyžadovalo řešení budování ohlubňového povalu, jehož rozměry přesahovaly nosnou konstrukci jámové budovy.

Poslední etapou bylo vybudování ohlubňového povalu v místě původní jámové budovy. Poval je podchycen soustavou kolmo obvodově vrtaných mikropilot, které jsou vetknuty do únosné vrstvy břidlic a zároveň zajišťují stabilitu okolí ústí jámy. Mikropiloty jsou tvořeny ocelovou trubkou, která je po ukončení injektáže vyplněna cementovou směsí stejného složení jako záливka. Složení injektážní

Budování konstrukce ohlubňového povalu, listopad 2015

Stav po dokončení likvidace, leden 2016

směsi bylo optimalizováno realizátorem stavby, v závislosti na ověřených geologických a hydrogeologických poměrech, během realizace vrtů mikropilot. Při realizaci injektážních prací bylo u každé mikropiloty zdokumentováno složení injektážní směsi, spotřeba a injektážní tlak. Pro napojení mikropilot do ohlubňového povalu a základového pásu byly výztužné trubky z vrtů vyvedeny cca 300 mm do desky ohlubňového povalu a cca 500 mm do základového železobetonového pásu. Hlava mikropiloty byla upravena navařenou roznášecí deskou P20x250x250 mm. V základovém pásu byla hlava mikropiloty opatřena výztužným armokošem z betonářské oceli Ø 22 mm, B500A.

Závěr

Vybudováním jámové zátky a nového ohlubňového povalu jámy Jindřich II ve Zbýšově byla dokončena likvidace poslední jámy bývalého dobývacího prostoru Zbýšov. K ukončení hornické činnosti tak zde došlo k 31. lednu 2016. Způsob likvidace vyřešil možnost kontroly pohybu hladiny důlní vody v celé oblasti rosičko-oslavanské uhelné pánve a umožňuje předpovídat a předcházet případnému havarijnímu zvýšení výtoků důlních vod z Dědičné štolý v Oslavanech. Tento způsob likvidace je rozumným kompromisem, který respektuje podmínky stanovené rozhodnutím SBS, požadavky majitele areálu a možnosti správce hlavního důlního díla ústího na povrch.

Ing. Petr Kříž, Ph.D.
zástupce vedoucího závodu RI pro výrobu, ekologii a likvidační práce, o. z. GEAM

15. výročí Dolu Hamr

Píše se rok 2016, o jaké výročí se tedy jedná? Není to nějaký omyl? Letos přece slavíme 70 let ČSÚP, 50 let činnosti v hamerské oblasti (o. z. TÚU), ale výročí 15 let? Čeho, koho?

Připomeňme si jenom, že nedaleko od budovy ŘSP ve Stráži pod Ralskem stojí důlní nakladač PPN-1S s důlním vozíkem. Na důlním vozíku je nápis: „Poslední vůz 30. 4. 2001“. Ano, to je to datum, kdy klec na jámě č. 3 vyjela „na den“ naposledy, opustila tak „podzemní říši“ Dolu Hamr a byla odstavena na stavítka. Je to tedy datum, kdy jsme se rozloučili s podzemím hamerské oblasti. Po tomto datu už do hamerského podzemí nikdo nefáral. Takže letošní datum 30. 4. 2016 nám říká, že je tomu již 15 let. To, co následovalo, tak to se pak týkalo hlavně prací na povrchu. Jednalo se o zasypávání jámy a následnou likvidaci celého povrchového areálu Dolu Hamr. Těžní věž se začala rozebrat 4. května 2015, komín byl odstřelen následně, tj. 28. srpna 2015. To je už také minulost, i když docela mladá, je to necelý rok. Ale 15 let od poslední jízdy klece na jámě č. 3 je právě teď – 30. dubna 2016.

Zdar Bůh!

Ing. Eduard Horčík
vedoucí odboru systému managementu organizace, ŘSP Stráž pod Ralskem

Pohled na jámu č. 3 DH I od Stráže. Dnes už to takhle nevidíme...

Jáma Jindřich II před zahájením likvidace, únor 2014

Demolice těžní budovy, srpen 2015

VIII. sjezd Odborového svazu pracovníků hornictví, geologie a naftového průmyslu

Odborový sjezd proběhl ve světle televizních kamer a zájmu ministrů Babiše, Marksové a Mládky, kteří slibili horníkům velkou podporu.

Neomezená stávková pohotovost v OKD Ostrava, neprolomení územních limitů v severočeském lomu ČSA, ukončení těžby v hnědouhelném hlubinném Dole Centrum, problémy Moravských naftových dolů s klesající cenou ropy. Takové chmurné období dnes zažívá těžební průmysl. To vše má dopad i na zaměstnanost a odbory. Hledáním východisek a řešení se proto zabýval i VIII. sjezd Odborového svazu pracovníků hornictví geologie a naftového průmyslu (OS PHGN). I přes uvedené problémy měl sjezd čistě pracovní, nekonfliktní průběh. Zasloužila se o to důkladná příprava, která začala nejméně půl roku před samotným sjezdem. Potvrdil nám to Jan Sáběl, kterého sjezd potvrdil ve funkci předsedy odborového svazu.

„Chtěl bych za sebe i za členy rady svazu poděkovat organizátorům a zaměstnancům hotelu Olšanka v Praze. Sjezd byl profesionálně připravený a jeho průběh důstojný, bezchybný. Pracovní část proto proběhla daleko rychleji, než jsme předpokládali,“ oceňuje Jan Sáběl.

Delegáti neměli připomínky ke schvalovaným materiálům – ke stanovám, hospodářskému řádu a ani k programu odborového svazu na nové volební období. Rada svazu společně s odborovými sdruženími začala sjezd připravovat už půl roku před jeho konáním a vyplatilo se.

„Sjezdové dokumenty jsme skutečně připravovali s ročním předstihem a nechali je prodiskutovat v základních organizacích. Delegáti k nim neměli připomínky, což potvrzuje, že odpovídají potřebám a stanoveným cílům odborového svazu,“ je přesvědčen předseda Sáběl.

Bude také záležet, jak se bude dál vyvíjet situace v těžebním průmyslu. Odboráři si ale věří, že budou schopni, tak jako v minulosti, včas reagovat na nepředvídané situace. „Od toho máme radu a sněm odborového svazu, aby podle potřeby program svazu aktuálně upravily a doplnily,“ je si jistý předseda.

„Pochopitelně nejsme technické služby, které jsou před každou zimou dobře připraveny, a po prvním sněhovém poprášku na silnicích zkolabuje doprava. Jsme dobrý kolektiv, máme kvalitní odborové funkcionáře na všech úrovních,

včetně těch neuvolněných, a konsolidovanou členskou základnu. Hlavně jsme jednotni a schopní udělat maximum pro udržení pracovních míst ve firmách.“

Krédem sjezdového rokování byla solidarita

V rozhovoru pro SONDY Revue v předvečer sjezdu vyjádřil Jan Sáběl přání, aby se rokování odborářů neslo v duchu solidarity a jednoty. Přání se mu vyplnilo bezesbýtky. „V hornictví vždy, když bylo nejhůř, se havíři dokázali semknout a spolupracovat, nebo podporovat ty, kterým se zrovna momentálně nedařilo. Solidaritu máme v krvi. Odborářská solidarita nebyla jen hlavním krédem sjezdového rokování, ale i celého uplynulého volebního období. Když demonstrovali horníci v OKD, přijeli je podpořit odboráři z hnědého uhlí. Když naopak demonstrovali horníci ze Severní energetické v Praze nebo v Ústí nad Labem, podpořili je kolegové z OKD a dalších firem. Jsem přesvědčen, že při budoucích případných demonstracích to bude ještě lepší. Naším cílem je udržet členskou základnu, proto jsme zvolili kvalitní program pro zlepšení pracovních a životních podmínek našich členů. I v dalším období budeme schopni poskytovat odborářům stejně kvalitní servis jako v minulosti,“ je přesvědčen Jan Sáběl.

Funkce pro sebevrahy?

Důležitou součástí sjezdu byla volba nového vedení. Delegáti potvrdili ve funkci předsedy odborového svazu Jana Sábela. Sekundovat mu opět budou dva neuvolnění místopředsedové – Jaromír Franta a Jaromír Pytlík. Všichni byli zvoleni takřka jednohlasně. Svědčí to o důvěře, jakou mezi svými lidmi mají. Jaromír Pytlík to okomentoval, že za tíživé situace v těžebním průmyslu a hornictví obecně jsou takové funkce vhodné spíše pro sebevrahy.

Média a ministerské sliby

Rokování hornických odborů se těšilo velké pozornosti politiků a médií. Česká televize přenášela z jednání přímé vstupy, na polední tiskové konferenci s ministry bylo plno, živě ji přenášela ČT24, nechyběly ani televize Nova a Prima, redaktori ČTK a zástupci médií. Jaká záchranná opatření vláda chystá při případném útlumu těžby černého uhlí v OKD a v lomu ČSA přišli účastníkům sjezdu sdělit vicepremiér a ministr financí **Andrej Babiš** (ANO), ministryně práce a sociálních věcí **Michaela Marksová** (ČSSD) a ministr průmyslu a obchodu **Jan Mládek** (ČSSD). Tedy ministři po věření premiérem **Bohuslavem So-**

botkou (ČSSD) řešit problémy v hornictví.

Ministři mírnili hornický neklid

Hornický neklid se na sjezdu snažili ministři mírnit příslibem ještě dřívějšího odchodu do penze a pomoci při hledání práce v jiných regionech. Vytvořený soubor opatření sice obsahuje sliby a obecná vyjádření, ministryně Michaela Marksová odboráře zaujala zmínkou o případném prodloužení předčasného důchodu pro hlubinné horníky z OKD. „Nyní navrhujeme odchod o pět let dříve než u jiných profesí, ale propočítáváme i možnost, že by to mohlo být až o sedm let dříve,“ naznačila ministryně. Sněmovna nyní projednává novelu, podle níž by mohli horníci chodit do důchodu o pět let

dřív než ostatní pracovníci. S až tříletým předčasným důchodem by tak mohli na odpočinek odejít celkem o osm let dřív, nyní tedy zhruba v 55 letech. Pokud by byl odchod do důchodu možný o sedm let dřív, mohl by nyní havíř přestat pracovat asi v 53 letech.

Ministryně zopakovala, že po zahájení propouštění horníků počítá s mobilními pobočkami úřadů v blízkosti dolů, příspěvkem na dojíždění za prací či sociálním měsíčním příspěvkem až osm tisíc korun, který by se vyplácel po určitou dobu.

Prodloužení doby dřívějšího odchodu do důchodu považuje předseda ČMKOS Josef Středula za možnou variantu. „Bylo by to logické a elegantní řešení ochrany horníků a jejich rodin v kombinaci se sociálním programem,“ řekl.

„Přibližně 200 až 300 horníků by mohlo najít práci v rámci státního podniku DIAMO, který bude likvidovat ekologické škody po uzavření důlních provozů,“ přidal se ministr Mládek.

Vicepremiér Babiš hornické důchody podpoří

Ministr financí Andrej Babiš uvedl, že zatím podporuje to, co schválila vláda, tedy odchod do penze o pět let dřív. Pokud se týká OKD, situace se podle Babiše začala vyvíjet pozitivně a kontroverzní akcionáři z firmy odešli. „Čekáme, že přijdou nějaké další kroky,“ uvedl. „Pokud by se to povedlo do konce června, bylo by to velice dobré. Prioritou je udržet těžbu a zaměstnanost,“ podotkl vicepremiér Babiš. „V případě propouštění je stát připraven horníkům pomoci. V tom máme s ministryní práce a ministrem průmyslu shodu,“ dodal.

Ministerstvo průmyslu už začalo chystat návrh vládního nařízení o příspěvku ke zmírnění sociálních dopadů kvůli útlumu těžby. Propuštění havíři vyjmenovaných těžebních společností by mohli dostávat měsíčně 8000 korun a ostatní zaměstnanci 7000 korun. Ti, kteří pro firmu dělali méně než čtyři roky, by tuto podporu měli tři měsíce. Za každý další odpracovaný rok by se doba prodloužila o čtvrt roku. Maximálně by trvala tři roky. Lidé nad 50 let by dávku mohli dostávat pět let. Výdaje na příspěvky pro 4100 zaměstnanců OKD by do roku 2021 činily asi 1,2 miliardy korun. Podobné nařízení o příspěvcích vydala vláda už před 15 lety při útlumu hnědouhelného hornictví. Tehdy se dávka 5280 korun vyplácela maximálně 30 měsíců.

Středula: Oddlužení OKD je nejlepší varianta řešení

Předseda Českomoravské konfederace odborových svazů (ČMKOS) **Josef Středula** na sjezdu řekl, že nejlepší variantou řešení by bylo, pokud by vlastníci firmu oddlužili. Vidí pak prostor i pro jednání vlády o případné další pomoci. „S takovým návrhem ale nikdo nepřišel,“ uvedl Středula. Očekává, že noví majitelé se seriózním návrhem teprve přijdou a upozornil, že by noví vlastníci měli OKD oddlužit a poté nabídnout státu. Žádat peníze pro předloženou společnost je podle jeho názoru zcela nesmyslné. „Věřitelům nejde o jediného havíře, ale jen o to, aby dostali zpátky peníze,“ upozornil Středula.

Místopředseda svazu a předseda SHO OKD Jaromír Pytlík nevylučuje, že by havíři na protest zůstali v podzemí. „Demonstrace, stávka, nevyřázení – nic není nemožné. Pokud se situace vyhroť, bude velmi těžké havíře přesvědčovat,“ varoval.

Předseda odborového svazu Jan Sáběl ze všech hornických problémů v zemi považuje úpadek OKD za nejvážnější. Viníci jsou podle něj zřejmí: bývalí vlastníci OKD. „Vyvedli ze společnosti desítky miliard korun a lukrativní části, například byty a pozemky,“ vysvětlil.

O řešení situace v OKD jednala už několikrát i tripartita.

Premiér napsal delegátům dopis

Cílem vlády v problematice OKD je zodpovědné řešení v zájmu občanů a zaměstnanců, při dodržení zásad řádného hospodaření s veřejnými penězi i surovinovými zdroji. V dopise zasláném zástupcům hornických odborů to uvedl premiér **Bohuslav Sobotka** (ČSSD). Delegáty sjezdu s dopisem seznámil

Sobotka zmiňuje i plán mimořádného příspěvku pro propuštěné horníky, kteří mají mít nově nárok na příspěvek až 8000 korun měsíčně až po dobu tří let, v závislosti na odpracované době.

Delegáti sliby vládních ministrů akceptují, přesto v závěru jednání schválili výzvu vládě České republiky. Žádají, aby se vláda starala o naše nerostné bohatství jako zodpovědný hospodář.

Petr Kolev, redaktor odborářského listu SONDY REVUE

Vzhledem k tomu, že i zástupci ZOO o. z. TÚU se účastnili na přípravách této významné akce v komisích pro stanovy a hospodářský řád, nás těší zmínka o dobré dlouhodobé přípravě.

místopředseda svazu Jaromír Pytlík.

Premiér v dopise odkazuje na sérii opatření ke snížení negativních dopadů souvisejících s očekávaným útlumem těžby černého uhlí v Moravskoslezském kraji, o kterém ve čtvrté informoval ministerstvo průmyslu (MPO). To uvedlo, že v jeho gesci jsou připravována opatření směřující k tvorbě nových pracovních příležitostí v kraji. Nová místa by mohla být například ve společnosti Hyundai Mobis, která v průmyslové zóně v Mošnově na Novojičínsku staví továrnu na výrobu světlometů. Sobotka v dopise připomíná, že Hyundai plánuje po dohodě se státem investovat do vybudování závodu asi čtyři miliardy korun a vytvořit až 900 nových pracovních míst. „Prvních 150 zaměstnanců by měla (firma) přijmout už v tomto roce,“ napsal premiér Sobotka.

Mohu potvrdit slova autora článku p. Petra Koleva, že na VIII. sjezdu OS PHGN šlo vše jako po másle. Ještě jednou gratulujeme zvoleným funkcionářům svazu a těšíme se na další spolupráci. Předseda Bc. Jan Sáběl je přesvědčen, že odborový svaz ustojí pokles členské základny, který se dá předpokládat, a rovněž Zaměstnavatelský svaz důlního a naftového průmyslu bude připraven k jednání o VKS, které končí platnost 31. 12. 2017.

Sjezdu se rovněž na pozvání jako host účastnil ředitel DIAMO, s. p., Ing. Tomáš Rychtařík.

Zástupci odborářů DIAMO, s. p., na VIII. sjezdu – Ing. Jiří Váša, Bohdan Štěpánek, Vlastislav Tomášek (o. z. GEAM), Karel Hříděl (o. z. SUL), Pavel Hurdes a Vilém Válek (o. z. TÚU).

Vilém Válek, ZV ZOO, o. z. TÚU

Minerály v Tišnově poosmdesáté

Ve dnech **29. dubna až 1. května** proběhne v prostorách tišnovské sokolovny, gymnázia a základní školy na Riegrově ulici v pořadí již 80. mezinárodní expozice minerálů. Bude tak zahájen již 41. ročník mineralogických (dnes již prodejních) burz. 1. burza proběhla 10. dubna 1976 a od té doby probíhají burzy v Tišnově vždy 2x ročně, a to na přelomu dubna a května její jarní, na počátku listopadu pak podzimní část. Výjimkou byl rok 1983, kdy proběhla burza pouze jednou.

V prvních letech se jednalo prakticky o setkání odborníků (amatérských i profesionálních sběratelů nerostů, hornin a fosilií), doplněné přednáškami předních československých mineralogů z přírodovědeckých fakult a muzeí. Počet vystavovatelů se pohyboval kolem stovky a počet návštěvníků do tisíce osob.

Po roce 1990 se minerály nejen vystavují a mění – komerčnost nastoupila i do tohoto oboru lidské činnosti. Vedle ryze přírodních vzorků (převážně velmi estetických) jsou vystavovány a nabízeny k prodeji i výrobky (šperky) z přírodnin a minerálů ve velmi příhodných cenových relacích. Počet vy-

stavovatelů se v posledních letech pohybuje kolem 220 a počet návštěvníků okolo 5 až 6 tisíc. Kromě vystavovatelů z evropských zemí (Slovensko, Bulharsko, Maďarsko, Polsko, Německo, Itálie, Rusko a Ukrajina) se v posledních letech zúčastňují i sběratelé a prodejci z Číny, Indie, Pákistánu a Afganistánu.

80. tišnovskou jarní expozici (burzu) minerálů můžete navštívit v pátek 29. dubna, kdy je otevřeno pro návštěvníky od 11 do 19 hodin, v sobotu 30. dubna od 9 do 18 hodin a v neděli 1. května 2016 v době od 9 do 16 hodin.

Na tuto největší českou mineralogickou, mezinárodní a prodejní burzu Vás zvou organizátoři a TJ Sokol Tišnov.

Oprava nátrže na levém břehu Ploučnice ve Stráži pod Ralskem

Koncem září a počátkem října loňského roku realizoval DIAMO, s. p., o. z. TÚÚ opravu nátrže na levém břehu upraveného koryta toku Ploučnice na vodním díle „Regulace Ploučnice“, které bylo uvedeno do trvalého užívání v devadesátých letech minulého století. Nátrž vznikla při povodních 2011 a v průběhu dalších let postupně docházelo k dalšímu intenzivnímu vymílání břehu Ploučnice. V rámci pravidelné roční protipovodňové prohlídky, jejíž projednání se konalo na MěÚ ve Stráži pod Ralskem dne 11. 6. 2015, bylo konstatováno, že nátrž je nutné opravit, aby nedocházelo k dalšímu vymílání břehu upraveného koryta toku Ploučnice a k případnému ohrožení staveb nedalekých garáží.

Udržovací práce na vodním díle provedl o. z. TÚÚ vlastními silami v průběhu necelých tří týdnů na základě ohlášení vodoprávnímu úřadu MěÚ Česká Lípa o úpravách koryta Ploučnice a na základě rozhodnutí Krajského úřadu Libereckého kraje o udělení výjimky

z ochranných podmínek zvláště chráněných druhů živočichů mihule potoční a vranky obecné. Termín pro práce v korytě toku byl stanoven mimo období od 1. 3. 2015 – 30. 8. 2015, aby nedošlo k poškození drobných bezobratlých živočichů, obojživelníků a ryb v Ploučnici. Den před zahájením opravy nátrže místní organizace CRS Stráž pod Ralskem slovila v předmětném úseku 3 ks pstruha potočního a 20 ks „bílých ryb“. V den zahájení stavby zaměstnanci o. z. TÚÚ na základě dohody o provedení záchranného archeologického průzkumu, uzavřené s Vlastivědným muzeem a galerií v České Lípě, odřízli a vyjmuli část dřevěného historického odběrného potrubí, které v místě nátrže vyčnívalo do koryta toku. Část potrubí byla po krátkém terénním průzkumu BcA. Vojtěchem Novákem a Bc. Věrou Háovou na břehu Ploučnice převezena 23. 9. 2015 do Vlastivědného muzea v České Lípě.

Práce na opravě nátrže čedičovou kamennou rovininou provedl zkušený ři-

dič kráčivého rypadla Kaiser pan Jaroslav Nedbal z výrobního úseku č. 3. V termínu k 16. 10. 2015 byly stavební práce v korytě toku včetně terénních úprav na levém břehu Ploučnice u garáží zdárně dokončeny.

Archeologické vyjádření Vlastivědného muzea v České Lípě zaslané naší organizací v lednu letošního roku konstatovalo vyjmutí 4,5 m dřevěného žlabu (potrubí), vyrobeného z jednoho kusu kmenu s vydlabaným korytem a poklopem. Dendrologickým rozbořem bylo zjištěno, že se jedná o potrubí z jedle. Účel ani stáří potrubí v korytě toku Ploučnice se nepodařilo blíže určit.

Rez dřevěným jedlovým potrubím v místě nátrže

Úpravy levého břehu Ploučnice u garáží ve Stráži pod Ralskem kamennou rovininou

Závěrem můžeme shrnout, že udržovací práce na levém břehu upraveného koryta toku Ploučnice ve Stráži pod Ralskem proběhly kvalitně a bez problémů, za vynikající spolupráce s příslušnými úřady, s Českým rybářským svazem, místní organizací Stráž pod Ralskem, a s vlastníky pozemků dotčených prováděním stavby, kterými byly město Stráž pod Ralskem a správce toku Ploučnice Povodí Ohře, s. p. Chomutov, provoz Česká Lípa. Ruční doklínování kamenné rovininy a osetí břehu travním semenem zajistí výrobní úsek číslo 5 o. z. TÚÚ v teplejším období na počátku letošního roku.

Ing. Iva Straková
oddělení životního prostředí, o. z. TÚÚ

BcA. Vojtěch Novák a Bc. Věra Háová při terénním archeologickém průzkumu části vyjmutého potrubí, 23. 9. 2015

45. tradiční setkání bývalých horníků

Ve středu 9. března 2016 se konalo v pořadí již 45. tradiční setkání bývalých horníků dolů Hamr I a Křižany. Místem setkání byl opět sál restaurace U Lva v Mimoni, kam nakonec dorazilo celkem 105 kamarádů.

Krátké přivítání provedl organizátor setkání Pepa Kolařík. Přítomné seznámil s možností návštěvy hornického muzea ve Stráži pod Ralskem (objednat návštěvu lze u pana Šebka na tel. č. 739 658 852), dále pak s likvidací povrchového areálu šachty č. 3 a úpravny. Poté si přítomní připomněli minutou ticha kamarády, kteří je na-

vždy opustili. Následovalo nezbytné společné fotografování, malé občerstvení a poté se již jen vzpomínalo. Nejstarším účastníkem letošního jarního setkání byl kamarád Václav „Ministr“ Franta, který oslavil již devadesáté první narozeniny.

Rád bych touto cestou poděkoval majitelům restaurace U Lva manželům Pekařovým a obsluhujícímu personálu, kteří nemalou měrou přispěli k zdárnému průběhu našeho letošního setkání. Zdař Bůh!

Josef Kolařík
oddělení hlavního ekonomu, o. z. TÚÚ

Účastníci setkání

URGP

Vyšlo první číslo letošního ročníku odborného hornického časopisu Uhlí Rudy Geologický průzkum.

Z obsahu: Úvodní slovo předsedy představenstva Zaměstnavatelského svazu důlního a naftového průmyslu Ing. Zdeňka Osnera, CSc.; Slovo generálního ředitele společnosti LAMA GAS & OIL s. r. o. Ing. Zdeňka Svobody; Průzkumné aktivity společnosti LAMA GAS & OIL, s. r. o.; Ing. Bedřich Michálek, Ph.D.: Historie a součas-

nost německého uranu; Prof. Ing. Jaroslav Dvořáček, CSc., RNDr. Radmila Soušedíková, Ph.D.; Ing. Tomáš Vrátný, MBA, Ing. Zdenka Jureková, Ing. Zuzana Kudelová: K problematice nabídky a poptávky na trhu s lithiem; Dr. Ing. Petr Jelínek: Termicky aktivní odval Heřmanice – postupná revitalizace.

V pravidelné rubrice Historie hornictví se PaedDr. Josef Velfl věnuje výročí 70 let čs. uranového průmyslu a Příbramsku. Nechybí ani další pravidelné rubriky Z našich revírů, Hornictví ve světě a Z činnosti ZSDNP.

Z hornických sbírek (nejen) NTM

3. díl OSVĚTLOVÁNÍ V DOLECH V NEJSTARŠÍCH DOBÁCH

Úplně nejstarší způsob osvětlování v dolech byly louče. To jsou dřevěné ploché tenké třísky, trochu vlhké, aby hned neshořely zároveň ale, aby nečadily. Podle našich různých nálezů se podobné louče používaly v podzemních kamenolomech a pískovnách (nevyhrazené nerosty) ještě na přelomu 19. – 20. století. Jednalo se o nejlevnější způsob osvětlování; některé technologie a postupy se napříč kulturami a epochami udržují po tisíce let.

Ve starověku středomořské kultury používaly nejčastěji kahany keramické uzavřené olejové, to bylo dáno rostlinnou výrobou a lisováním levných olejů, kahany byly pro důlní provozy uzavřené, aby se olej nevytlil.

Oproti tomu ve středověku se v severnější ležících zemích nejvíce rozšířily keramické kahany lojové otevřené, protože rostlinné oleje byly pro účely svícení dražší než živočišný lůj, miskové kahany jsou navíc i výrobně výrazně jednodušší a zvládlo je i malé děcko. Lojové kahany se na dolech udržely do konce 18. století, kdy je s rozvojem průmyslové rostlinné výroby začaly nahrazovat kahany olejové.

Typově můžeme rozlišovat lojové kahany keramické miskovité, palčáky a novější kovové (měď, mosaz, železo). Otvor na prst v tradičních palčácích se používal též na klacíky či na úvaz na šatek na hlavě. Lůj se rozhrívá jen v místě knotu a koláček loje v kahanu relativně dobře drží (podle teploty celého kahanu). Na velkých revírech typu Kutná Hora či Horní Slavkov se ročně spotře-

bovalo až desítky tun loje ročně (dokumentováno ve Slavkově). Sami si můžete vyzkoušet, jak pěkně a jasně hoří rafinovaný lůj, jako knot stačí lněný či vlněný smotek; sádlo tak pěkně nehoří.

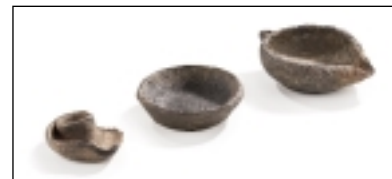
Droboučkový olejový kahan (délka jen 5 cm) z antických dolů, dar prof. Jaromíra Koutka, 1973, NTM, inv.č. 37317
Foto: Kateřina Uksová

Za doby rudných průzkumů nebylo ničím neobvyklým narazit na podobné kahany přímo ve stařinách rudných dolů, dnes je to spíše nezvyklé. Tomu neprospívá ani kult sběratelství, takže většina novějších nálezů kahanů v českých muzeích pochází z archeologických výkopávek. Proto i naše muzeum ocení každý podobný nález, jako je např. dar ložiskového geologa, profesora Jaromíra Koutka z roku 1973.

P. S. Tímto bychom rádi za NTM poděkovali vedení státního podniku DIAMO, o. z. GEAM Dolní Rožínka, Ing. Jiřímu Šikulovi, mužstvu dolu Rožná a Ing. Zdeňku Mackovi za umožnění fotografické dokumentace pro sbírky NTM a pro účely DIAMO, s. p., v oblasti Dolní Rožínky. Děkuje za ochotu, výpomoc a vřelé přivítání na šachtě Rožná. Zdař Bůh vaší práci!

Martin Přibíl,
Karol Šmehil
Národní technické muzeum Praha

Skupina středověkých palčáků z Kutné Hory ve sbírkách Muzea českého stříbra Kutná Hora
Foto: Martin Přibíl

Lojové kahany: kahan typu palčák ze 14. stol. zcela vlevo (NTM, inv. č. 53965) pochází z archeologických výzkumů NTM v roce 1990 v Kašperských Horách. Dva miskové kahany vpravo jsou ze starších nálezů Muzea Vysočiny v Jihlavě. Podobné prosté misky se používaly v cínových dolech v Horním Slavkově ještě v 18. století, rozšíření typů kahanů je podle místních zvyků. Foto: Kateřina Uksová

Špaček louče z podzemních kamenolomů ve Věhlovicích (Mělník). Podobné byly nalezeny také v dnes sanované podzemní pískovně z počátku 20. stol. v Praze Hloubětíně v ulici Stropnická
Foto: Martin Přibíl

DIAMO

Podnikový občasník s. p. DIAMO Stráž pod Ralskem. Vydává vedení s. p. Vychází zpravidla jednou v měsíci. Adresa redakce: DIAMO, s. p., 471 27 Stráž p. R. Redakce: Mgr. Michaela Hylská e-mail: hylska@diamo.cz, tel.: 487 892 007 Propagace a komunikace: Ing. Martin Besta e-mail: besta@diamo.cz, tel.: 487 892 077 Sazba: PANTYPE, s. r. o., Liberec Tisk: GEOPRINT Liberec Pro vnitřní potřebu s. p. DIAMO Texty: redakce DIAMO, není-li uvedeno jinak